

EGYHÁZI-ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lap szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Szeretünk titeket és segíteni akarunk rajtatok.

Dr Beach-nak, az amerikai Presbyterian Church képviselőjének ajkáról hangzott el ez a vallomás. Egyszerűen, minden póz nélkül mondta. Nem hatást kelteni akaró hangulatos kifejezés, sem nem üres frázis gyanánt hatottak e szavak: megéreztük, hogy valóságot jelentettek és jelentenek. Bizonyosság rá maga ez a nagytekintélyű ősz férfiú, ki sem korával, sem a szinte mérhetetlen távolsággal nem törődve, már másodízben vállalta az ut fáradalmait, viszontagságait érettünk, magyar reformátusokért. Már másodszor keresi fel a szét-tört magyar református egyház darabjait, hogy ezzel is erősebb legyen a megsemmisíthetetlen lelki kapocs és megszilárdítsa azt abban a nagy egységben, melyben velük is egyek vagyunk s amelyről az erőnek főnséges nyugal-mával jelentette ki dr Schaeffer: 60 millió református áll a hátunk mögött.

Sok küzdelmünk és megpróbáltatásunk között felemelő tudat reánk nézve, hogy bekapcsolódtunk ebbe a nagy közösségbe. Ha drága árat kellett és kell fizetnünk is ezért, de hisszük, hogy bőséges kárpótlást nyerünk még érte. Ha a nyugat nem méltányolta eddig hit-védő, keresztyénség oltalmazó, évszázadokon át teljesített önfeláldozásunkat, úgy látjuk, most következik el a jutalom a még távolabbi nyugat szeretetében és segítségében.

De amíg vigasztalólag és reménységgel töltöttek el bennünket ezek a szavak, lehetet-len, hogy kötelességet is ne rójanak reánk. Kötelességet önmagunk iránt. Ők segíteni akar-nak rajtunk, de vajjon nem segíthetnénk-e mi is nagyobb mértékben magunkon? Mikor külföldi hitsorsosaink anyagi segítségeiről hallok, sok-szor arra gondolok, hogy hány, talán nagyon egyszerű viszonyok között élő, de gazdag lelki

református idegen adja oda nehezen megszer-zett dollárait, mikor itthon sok gazdag, ugy-nevezett „testvér“ alig, vagy semmivel sem járul hozzá testvérei közös szükségének eny-hítéséhez, vagy az egyház támogatásához, mely pedig neki is anyja volt és éppen azért szent-nek kellene lenni előtte.

De egymásnak lelki segítésére is gondolok, amint elsősorban is erre vonatkoztak e szavak és ezt éreztük meg, míg amerikai vendégeink közöttünk voltak. Mert megtudtuk, hogy messze idegenben gondolnak reánk, akik komolyan veszik az Ur szavát: „hogy mindnyájan egyek legyenek“. (Ján. 17. 21.) Nem kellene-e már nekünk is elkezdenünk ezt a munkát a magunk kisebb körében? Ha reánk áldásos volt a testvéri érzés megérzése, nem sokkal áldáso-sabb lenne-e egymásra, kik méginkább test-vérek vagyunk? Ha ők a mi bajainkat meg-ismerni, abban támogatásukkal osztozni jöttek, nem sokkal inkább kellene-e nekünk, egyes egyházaknak és gyülekezeteknek egymásnak nemcsak örömeiben, — ünneplő érzésekkel — hanem nehéz helyzetében tettel is részt venni? Ha ránk nézve áldásos volt annak a megér-zése, hogy Krisztus távoli követőivel össze-tartozunk, nem áldásos és nem szükségesebb-e ezt a közelben levőknek érezniök?

Ma még lehet, hogy sokak előtt mindez csak ábránd, vagy legfeljebb élettelen elmélet, pedig valóságra kell váltanunk, — ha élni akarunk!

Debreczeni István.

Nyugalomba vonuló debreceni tanítók.

A debreceni egyház 10 érdemes tanítója vonul nyuga-lomba: Dávid Mihály 54 évi, Kiss Lajos 51 évi, Széchényi István 48 évi, Kálmán Lajosné és Káposz-tás Imre 44 évi, Szentjóby Kálmán 43 évi, Szemere Lajosné, Kalmár Ignác, Nagy Imre és Simon István 41 évi szolgálat után. Tiszteletükre az egyház iskola-széke június 29-én a kollégium nagytermében disz-gyűlést tartott.

Özvegyeink és árváink sorsa.

Másik okból pedig azért irtam meg ezeket, hogy a maga rettenetességében feltárjam a lelkeszi özvegyek és árvák szomorú helyzetét. Szinte, mint e példából látjuk, elképzelhetetlen nyomorúságban élnek, ha ugyan életnek nevezhetjük. Meg kell értenünk végre mindnyájunknak már, hogy nem szabad egy napig sem halogatnunk a nyugdíjgy végleges elintézését. A jelen megoldás, az államsegélyekből való 3 százalékos levonás, csak ideiglenes gyors segélyezésre irányult, de véglegesnek egyáltalán nem mondható. Először elenyészően csekély, hiszen az ilyen, legjobban rászorult család is alig kap 5–600 leinél többet negyedévenként. Másodszor ez még csak lelkészek hozzájárulása és végül nem biztos és nem igazságos alapon.

Tehát haladéktalanul rendezni kell ezt az ügyet, tekintet nélkül itt is arra, hogy kerületünk ügye rendben van-e, vagy nincs. Sőt az alapvető munkákat kerületi gyűlés nélkül is ellehet végezni. Kerületünk vezetősége állítson össze egy bizottságot, amely készítse el tervezetét, mire gyűlést tarthatunk. Az alap, természetesen, nem lehet más, mint a lelkészek hozzájárulása, biztos és igazságos alapon. Már egyszer rámutattam, hogy az államsegély szerint való hozzájárulás igazságtalan, mert akinek kevesebb a jövedelme, a nagyobb segélyből nagyobb összeggel adózik, mint akinek több a jövedelme, de kevesebb a segélye. Az alap megállapítására legcélszerűbb a szalontai egyházmegye módszere, hol egy bizottság állapította meg mindenkinek a hozzájárulását; igazságosan bírálva el az összes jövedelmét. De természetesen nem elég csak a lelkeszi hozzájárulás, hanem az egyházaknak is ki kell venni belőle a részüket. Ma, azt hiszem, a régi járulékokat sem fizetik be mindenütt, de ahol befizetik is, csak a régi, ma már kevés értékű összegeket. Éppen ezért, úgy az egyházi, mint a lelkeszi hozzájárulást biztos, állandó alapon kell megállapítani. Minden számítás nélkül merem állítani, hogy ha úgy a lelkészek, mint az egyházak azt az értéket fizetnék ma is, mint békében, minden zökkenés nélkül folytathattuk volna tovább, megfogyatkozott számmal is nyugdíjintézetünket, mert az állandó járulékokból ki lehetett volna elégíteni a szükségleteket. A tiszántúli kerület egyik egyházmegyéjében most úgy intézték el ezt az ügyet, hogy minden lelkeszi föld után a lelkész is, az egyház is holdanként 4–4 kg. búzát fizet. Az alapot bármiként állapítsuk meg, a járulékot búzában kell állandóvá tenni. A kerületi, esetleg országos nyugdíjintézetén kívül az egyes egyház-megyék is tegyék meg köteleességeiket, mint erre

M. Szabó Miklós régebben rámutatott és a szalontai egyházmegye példát is adott.

Bármint történjék a megoldás, egy kétségtelen. Az, hogy elsősorban nekünk lelkészeknek kell a terhet viselni! Én azt hiszem, ebben senki szívében nem lesz vonakodás. Mindent magunknak adunk, amit adunk. Ma még másoknak a családja árva, holnap a mienk lehet. Ma még mi adunk, holnap a mieinknek adhatnak. Tegyük meg mindent, hozzunk áldozatot szívesen, örülve, hogy ma még adhatunk!

Debreczeni István.

[Vége]

Az amerikai kiküldöttek látogatása

Az amerikai református egyházak képviselői folyó hó 2-án erdélyi utjukkal kapcsolatban meglátogatták egyházkerületünket is, midőn csaknem egy napot töltöttek el a nagyváradai egyházban, hogy itt is megismerjék egyházunk és iskoláink állapotát. Ránk nézve azért fontos ez, mert ez volt az első alkalom, hogy külföldi egyházi misszió egyházkerületünkben megjelent. Az eddigi különböző bizottságok vagy egyesek, mindig csak Erdélyt és nagyobb gyülekezeteit látogatták meg és látogatásuk bizonyítással az egész romániai magyar református egyháznak szólt, mit sem tudva róla, hogy ez az egyház két részből áll, melyeknek helyzete az egyetemes közös sors mellett sokban igen lényegesen különbözik. Két évvel ezelőtt, részben ugyanennek a bizottságnak erdélyi útja alkalmával, mindent megtettek az illetékesek, már ugyis volt, hogy hozzánk is eljönnek, amikor az utolsó percben mégis meg-hiusult.

Most dr Beach Sylveszter W. a princetoni theologiai seminárium igazgatója, mint a Presbyterian Church képviselője és dr Schaeffer Károly filadelfiai lelkész és a Reformed Church titkára és kiküldötte jöttek el hozzánk. Az előbbi 70 év körül járó ősz, magas férfiú, kitől nem kevés áldozat ilyen nagy és fáradságos ut megtétele, az utóbbi javakorbéli középtermetű férfi, s az előbbinek szívélyes, az utóbbinak erőteljes kijelentései, mély hatást tettek a jelenvoltakra.

Jövetelük hírére, amennyire a hír az idő rövidsége miatt eljuthatott, egyházkerületünk lelkészei közül is többen bementek Nagyváradra. Így Szatmár vidékéről is, mivel előbbi terv szerint oda is kiszállottak volna, de e látogatás az idő rövidsége miatt elmaradt. A fogadtatásnak semmi nyilvános része nem volt, csak meghitt, szűkebbkörű tanácskozások voltak a begyűlt vidékiek és a nagyváradai egyház presbytereinek jelenlétében. A vendégekkel jött Laký Zsigmond new-brunsvicki lelkész felesége is, ki 10 hónapja

a magyar egyházakban tartózkodik és az amerikaiakat utjukban kalauzolja s a beszédek legnagyobb részét és a tárgyalást tolmácsolta.

Dél előtt 10 órakor az újvárosi tanácsteremben a XC. zsoltár 1. versének elénekzése után Csernák Béla ker. főjegyző, a következő imádsággal emelte Istenhez a lelkeket:

Im békjöttünk nagy örömmel, Felséges Isten, ebbe a hajlékba, ahol oly sokszor tapasztaltuk már Szentlelked segítő hatalmát, ha itt anyaszent-egházunk építése végett összegyülekeztünk.

Örömmel állunk meg Előtted, mert magunk között látjuk a Te követeidet, akik édesatyai üzenetteddel jöttek hozzánk, hogy Te nem feledkeztél el magyar református Sionodról.

Hálás szívvvel ösmerjük el, hogy Te velünk voltál mindenkoron. A vallásháborúk idején a hős svéd nemzetet küldted, hogy kezében fegyverrel segítsen védeni vallásszabadságunkat. A gyász-évtized könnytől harmatos esztendeiben a Te nemes holland néped által oldattad le gályarabjaink vasbilincseit. Midőn a vértelen üldözés pusztított fegyverével kiméletlenül: porosz földről küldtél vigasztalást, erőt. Midőn egy tollvonással akarták elvenni minden jogainkat: angol és skót testvéreink kiáltó szavával intéd meg a zsarnokot. Mikor pedig magyar református egyházad darabokra tört, a vergődő, vérző, szenvedő részekhez távol Amerika szabad földjéről hivatd el küldötteidet, hogy szólják nekünk Szent Fiad, a Jézus Krisztus evangéliumát, melynek ereje a betegeket meggyógyítja, a holtaknak visszaadja az életet!

Köszönjük jó Atyánk, hogy elküldéd őket mihozzánk. Áldd meg bejöveteleket és kimeneteleket; lábuk nyomán fakassz mindenütt áldást, békességet, szeretetet, a Te dicsőségedre. Ámen.

Az imádság után a vendégeket a nagyvárad egyház nevében főfiszteletű Sulyok István üdvözölte a következő beszéddel, melyet dr Czeglédy Miklós egyhm. ügyész tolmácsolt:

Szeretett hittestvérek az Ur Jézus Krisztusban; kedves vendégeink!

— Az őszinte hála és köszönet benső érzésével fogadjuk Önöket ez ősi város falai között. Áldjuk a kegyelmes Istent, hogy elméjökben megfogantotta a hozzánk való ellátogatás gondolatát, amelyre nekünk olyan nagy szükségünk volt, hogy a jobb jövődbe vetett hitnek és bizodalomnak már-már szunnyadó szikrái lángra lobbanjanak.

A mai Románia nyugati határa és a Királyhágó hegység által zárt területen a máramarosi havasoktól le egészen a Duna alsó folyásáig 230–240,000 református éli vagy talán helyesebben azt mondhatnám, tengeti a maga egyházi életét, mintegy 181 egyházközségben. A nagy

katasztrófa után immár öt esztendő eltelt s ezen idő alatt mindeddig egyházi alkotmányos szervezettségünket befejezésre vinni nem sikerült, hogy egyfelől a romokon való építést komoly munkába vehessük és másfelől külföldi hittestvéreinkkel megteremtsük azt az élő kapcsolatot, amelyből erő és áldás árad a meggyöngyült tagokba. Míg a nálunk szerencsésebb erdélyi hittestvéreinkhez, külföldi hitsorsosaink ajkáról a bátorítás szava már nem egyszer hangzott el, de kedvező alkalom nyílt arra is, hogy az oceánontuli atyafiak küldötteivel szemtől-szembe állhassanak, addig mireánk valami sűrű, átláthatatlan köd borult, amely e pillanatig eltakart a hittestvéri szemek elől. De ma, úgy hisszük, — ez a borongó köd felszakadt fejünk felől s azt érezzük, hogy a hittestvériség áldott közösségébe bekapcsolódtunk és az összetartozandóság villamos árama fut végig idegszálainkon. Ez a tudat adja meg örömnünk tónusát, s ez igazolja érzéseink emelkedettségét, amelyben mindnyájan osztatlanok vagyunk.

Szinte gondviselészerűnek tekintem, hogy kedves vendégeink Oradea Mare-t vagy magyar néven Nagyváradot méltóztatnak nagybecsű látogatásukkal megtisztelni. Ez a város a reformáció nagy történeti emlékeiben szinte páratlanul gazdag. A magyar kálvinizmus fundamentumköveit ennek az egyháznak lelkipásztorai, a magyar Kálvinnal, Méliusz Péterrel itt tartott zsinatokon és colloquiumokon rakták le. Ennek az egyházközségnek kemény homlokán omlott szét az unitarizmus hullámáradata, s ha ez nem lett volna már akkor elég erős, a magyar alföldön talán végleg megszűnt volna a genfi halhatatlan emlékü reformátor hatása. A presbyteriánus mozgalom megindítója e gyülekezetnek lelkipásztora s magyar református egyházunk demokratikus alkotmányformája nevéhez fűződik. Mikor a debreceni kollégium még gyermekkorát élte, a nagyváradai főiskola már messze vidékekre bocsátotta szét az apostoli munkára a lelkészeket és tanítókat. Tipografiája, amelynek egyik legremekőbb, de egyszersmind utolsó terméke a teljes Szentírás, — a reformáció ügyének tett megbecsülhetetlen szolgálatokat.

Ámde a balsors és bánatalom esője, mint egykor a száműzött Napoleon mondotta tábornokának, — a nagyváradai református egyháznak száz éves fényét eltörölte. II. Rákóczi György szerencsétlen háboruja után Váradot a török felprédálta, szentséges templomát rommá változtatta; kő követn itt nem maradt meg. A félhold uralma után Várad újra megépült, a római egyház régi fényét és hatalmát visszanyerte, de az egykori krónikás szavai szerint, „szoros volt itt az út” a reformátusok visszatelepedésére.

Épen másfél száz esztendeje, hogy a református egyház sirjából fölkelhetett s lassan-lassan a poraikban is áldott apák hitbuzgósága és áldozatkészsége után úgy fejlődött, hogy az egykori nagyság letűnt sugárai homlokára ismét visszatérni kezdettek. Egy hatalmas vidék egyházi életének templomaival, iskoláival és egyéb intézményeivel újra gócpontja lesz. De ismét földindulás jött, mely az alkotó munkát félbeszakította. Az Ur akaratából súlyos megpróbáltatások napjai jöttek reánk, az Önök megjelenéséből azonban erőt meritünk és Pál apostolnak a korinthusi hivekhez intézett szavát vesszük ajkainkra: „Nyomorgattatunk, de nem szorítottatunk meg, kétkedünk, de mindenestől nem esünk kétségbe, háboruságot szenvedünk, de abban el nem hagyattunk, megaláztatunk, de el nem veszünk [II. Kor. IV. 8., 9.]” Ismételten mélységes hálával köszönjük ezt az erőforrást, a mindenható Isten áldja meg érette, s legyenek szívesen üdvözölve közöttünk.

Az egyh.-kerület nevében Széll György esperes, mint elnök köszöntötte a következő szavakkal:

— Ennek a kerületnek nevében, amely tulajdonkép meg sem alakulhatott, van szerencsém üdvözölni, mint az egyházkerületi gyűlés elnöke, körünkben a mi kedves látogatóinkat, akik eljöttek a messze távolból hozzánk, hogy színről-szinre meglássák a mi nehéz egyházi viszonyainkat, vajdó iskolai ügyünket. Nagyrabecsült látogatásuk alkalmából egy bibliai kép elevenedik meg előttem. Az apostoli cselekedetek írója elbeszéli, hogy az apostol Pál — Tróászba érkezve — éjjel látást lát. [Csel. 16:9–12]. Egy macedóniai férfiú karjait kitérve esdekel feléje: Jövel, légy segítségül minékünk! És az apostol — nem törődve a tengeri ut fáradalmával és veszélyeivel — ment Macedóniába vigaszt vinni, evangéliumot hirdetni. Ez a régi történet elevenedik most meg! A mi hitrokonaink az oceánon túl meghallották a mi fohászkodásainkat, megértették küzködéseinket, egyházaink, iskoláink végtelen vergődését s im vigaszt hozva és bátorítást szólva, itt vannak közöttünk. Hogy képét adjam a mi helyzetünknek, ismét a bibliára mutatok s a sokat szenvedett zsidó nép történetéből ujitok fel egy mozzanatot. [Neh. 4:17.] Nehémiás korát idézem, mikor Izrael népe egyik kezével a romokat építette, a másik kezével meg védkezett a támadások ellen. Ez a mi sorsunk is. Gyakran vehetjük ajkunkra a zsoltáriró szavait: De profundis ad te clamo domine! [CXXX. Zsolt. 1. v.] Bizton remélem, hogy a mi apostoli látogatóink, kik a tengeren túlról hozzánk jöttek, Istentől küldött segítőink lesznek. Legyenek azért üd-

vözölve közöttünk s áldás legyen e távoli földön megjelenésük!

Az üdvözlésekre először dr Beach válaszolt:

— Nagyon köszönjük e kedves és meleg üdvözlést, melyben bennünket részesítették. Nem is kell mondanunk, hogy teljes mértékben birjátok a mi nagy, amerikai református egyházunk rokonszenvét és szeretetét. Sokat olvastunk a ti szenvedéseitekről és egyházunk azért küldött ide bennünket, hogy szóval is megmondjuk, amit meg nem írhatunk, hogy szeretünk titeket és segíteni akarunk rajtatok. — Mielőtt idejöttünk Erdélybe, egy kevés időt töltöttünk Olaszországban, a valdeni völgyben. Van ott egy egyház, mely már 700 éves. Állandóan üldözték és üldözik, hogy megsemmisítsék, de bebizonyították, hogy hajlandók tűrni és szenvedni és ma erősebb, mint valaha. Bebizonyították: Ha Isten velünk, senki sem lehet ellenünk.

— Vannak nehézségek, melyekkel szembe kell néznünk. Nem az a célunk, hogy politikailag segítsünk, hanem, hogy az egyházakat és iskolákat segítsük. Ennek nincs is semmi akadálya, de mikor a kormánnyal állunk szemben, nagy nehézségekkel kell küzdenünk. Egyik híres elnökünk azt mondta egyszer, hogy határozott tényekkel állunk szemben. Most ti is határozott tényekkel álltok szemben. Mit tehetünk? Azt, hogy ha betudjuk bizonyítani, hogy igazságtalanság történt, akkor azoknak az orvoslását követeljük. De ha azzal állunk elő, hogy hagyjatok békét a magyaroknak, ne kívánjátok, hogy lojálisak legyenek, ezzel nem érünk célt. Minekünk be kell bizonyítani, hogy a magyarok lojálisak.

— A nehézség előttünk az, hogy itt az állam és egyház egy. Ha magatok tarthatnátok fenn egyházaitokat, minden sokkal könnyebb volna. De így is mindent megteszünk. Bukarestbe azért megyünk, hogy titeket képviselünk. Biztosak lehetek, hogy a ti érdekeiteket védjük és mindent megkísérlünk, hogy a kormány a sérelmeket orvosolja. Csak a ti szeretetek és imádságotok kíséren bennünket!

Dr Beach után dr Schaeffer válaszolt az üdvözlésekre:

— Nagyon hálás vagyok a szíves fogadtatásért. Mi nagyon nagy nép nevében vagyunk itt. Csak két kis ember vagyunk, de nagy erőt képviselünk. 60 millió református keresztyén ember áll a hátunk mögött, kik minden erejükkel támogatnak, hogy segítsünk rajtatok. A békeszerződésnek van egy része, melyet még eddig egy békeszerződés sem foglalt magában, az, hogy az erősebb nemzetek érezzék a kötelezettséget, hogy az elnyomott kisebbség jogait megvédelmezzék. Mi azért vagyunk itt,

hogyan ennek alapján tanulmányozzuk a helyzetet és menjünk a kormányhoz és 60 millió református nevében követeljük az orvoslást. Most már kezdjük megérteni a ti helyzeteteket. Nekünk ez eleinte nagyon nehéz volt, mert Amerikában az állam és az egyház külön van. Ma ezt itt egyszerűen nem lehet elválasztani, de lehet, hogy még a ti időtökben megtörténik. Addig azonban alkalmazkodni kell.

(Folyt. köv.)

Egyházi hírek

Feloőfeli hirdelmény a nagyváradi református leányinternátusban. Az igazgatótanács megbízásából az érdekelt szülők és tanulók tudomására hozzuk, hogy az internátust az 1924–25 iskolai évben, régi modern helyiségeiben Joós Viola internátusi igazgatónő s özv. Riedl Pálné nevelőnő vezetése alatt nyitjuk meg, ahol a tanuló leányok minden igényüknek megfelelő ellátást és nevelést nyerhetnek. Az internátusi díj havi 800 Lei. Hozni kell ezenkívül minden bentlakónak havonként 10 kg. kenyérlisztet, 5 kgr. főzőlisztet 10 kgr. burgonyát és 1 kgr. zsírt. A természetbeni járandóságok egész évi mennyiségének fele a beiratkozáskor, másik fele február hó 1-én szolgáltatandó be. Felvételért a nagyváradi ref. leányinternátus igazgatóságához intézett kérvényben kell folyamodni 1924 augusztus 20-ig. Kérvényhez csatolandó: keresztlevele, orvosi bizonyítvány, szülők vagyoni állapotát igazoló lelkészi ajánló levél és a válaszdásra bélyeggel kellően felszerelt, megcímzett levélboríték. — Az igazgatótanács intézeteink új vezetőivel buzgón fáradozik intézményeink felvirágoztatásán s joggal reméli, hogy a tanítató szülők teljes bizodalommal keresik fel internátusunkat. — Nagyvárad, 1924 július 9. — Joós Viola, internátusi igazgató; dr. Olasz Béla, az igazgatótanács elnöke.

Hír. A nagyenyedi református tanító és tanítónőképző-intézetbe az 1924–25-ik iskola évre való felvétel céljából a folyamodványok beküldhetők 1924 július 20-ig. Az új növendékek csatoljanak a kérsükhöz születési anyakönyvi kivonatát a középfoku iskolák negyedik osztálya elvégzéséről iskolai bizonyítványt s egészségi bizonyítványt arról, hogy tanítói, illetőleg tanítónői pályára alkalmas. Aiud—Nagyenyed, 1924 július 4. Fejes Áron, igazgató.

Hivatalos rész.

79—1924. szám.

A vallás- és művészetügyi miniszter ur 69,681—1923. számú rendelete szerint minden évben előterjesztés teendő a következő évben korpótlék tekintetében előlépő lelkészekről.

Erre való hivatozással közlöm, hogy korpótlék nyilvántartásom szerint 1925. évi január 1-jével:

Vadai Béla III-ik, Igyártó Sándor III-ik, Gönczi Sándor II-ik, Danká József II-ik, Fias Kálmán III-ik, Orosz Lajos I-ső, Nánássy Dániel II-ik, Papp József (Gencs) III-ik, Dajka István IV-ik, Gargya Géza I-ső, Szabó Lajos (Piskolt) III-ik, Babicsák József III-ik, dr. Bodnár Gábor III-ik korpótlékba lépnek elő.

Felkérem lelkésztársaimat, hogy ha valaki közülük ezen névjegyzékből kimaradt volna, szíveskedjék igényjogosultságát hivatalomhoz e hó végéig bejelenteni, hogy az megállapíttatván, a hiány pótolható legyen. Igazoló okmányt csak azok a lelkésztársak terjesztenek fel, kik először töltenek be egy gradatiát.

Nagyvárad, 1924 július 5.

Atyafiságos szeretettel

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

510—1924. szám.

A bihari, érmelléki, nagykarolyi és nagyszalontai egyházmegyékben kebeleztet, továbbá Kispereg, Szemlak, Lippa egyházközségek nagytiszteletű lelkészeinek!

Felkérem lelkésztársaimat, hogy az alábbi minta szerint gyermekeikről kimutatást készíteni s azt legkésőbb e hó 31-ik napjáig hivatalomhoz felterjeszteni szíveskedjenek. Mostoha gyermek nem veendő fel.

Nagyvárad, 1924 július 5.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

Folyó szám	A szülők neve	A gyermekek			Jegyzet
		neve	születés ideje év, hó, nap	ha már házasságra lépett, annak ideje év, hó, nap	
					mi a foglalkozása, hol lakik

Kelt.....

aláírás.

486—1924. szám.

Nagytiszteletű Esperes Ur!

Tudomásul vétel s további intézkedés céljából közlöm a vallás és művészeti miniszter urnak következő körrendeletét:

„27,580—1924. június 25. Esperes Ur! Van szerencsénk tudomására hozni, miszerint a lelkészi hivatalok által kiadandó ügyiratok kiállításának a nyelvére nézve a Minisztériumunk a következőket határozta: 1. Az anyakönyvi kivonatokat az anyakönyv nyelvének kiállítva. 2. Az állami hatóságok részére kiállítandó bizonyítványok és igazolványok román nyelven lesznek kiállítva. Van szerencsém felkérni, miszerint szíveskedjék ezen rendelkezéseket az érdekeltekkel közölni azzal, hogy a jövőben ahhoz alkalmazkodjanak. A miniszter h. dr. P. Ionescu. Vezérigazgató dr. G. Comsa.”

Nagyvárad, 1924 július 1.

Atyafiságos szeretettel

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

Pályázat.

A tóti-i (Bihar m.) ref. egyház pályázatot hirdet megüresedett kántor-tanítói állásra.

Javadalom: 1. Természetbeni lakás (2 szoba, konyha, mellékhelyiségek, konyhakert). 2. Minden páros személytől félvéka buza, összesen 25 köből, értéke 12.000 Lei. 3. 13 (tizenhárom) kat. hold föld, melyből kilenc hold szántó, négy hold kaszáló. 4. 4 [négy] legelőilletmény. 5. Négy erdőjog. 6. Három öl tűzifa beszállítva. 7. Stóla, egyházkerület megállapítása szerint. 8. Esetleges államsegély.

Kötelességek: 1. I—VI. o. fiú esetleg III—VI. osztályu vegyes növendékek tanítása. Istentiszteletek s temetések alkalmával a kántori teendők végzése. 2. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 3. Ismétlő iskolásfiúk tanítása téli hónapok alatt, melyért a községtől 200 Lei jár. 4. Egyházi jegyzőkönyvek vezetése.

Pályázók kérvényeiket augusztus 1-ig küldjék be alulírott Egyháztanácshoz címezve: Tóti [Táuteu] Bihar m. Utolsó állomás Margitta, melyhez nevezett község 8 km-re van.

Ref. Egyháztanács.

Pályázati hirdetés.

A feketegyarmati (Jermata neagra, Arad-m.) ref. egyház pályázatot hirdet a kántorsággal egybekötött nagyobb vegyes-iskolai (III., IV., V., VI. oszt. tanítói állásra.

Fizetése: Kézpénz 175 lei; 2. 7½ hlít. buza: 2625 lei; 3. 7½ hlít. ajgabona: 2100 lei; 4. 20 köbméter tűzifa: 4000 lei; 5. 2 szekér szénaváltás: 40 lei; 6. 60 véka tandij-árpa: 4200 lei; 7. 60 tandij-csirke: 600 lei; 8. Tandijpénz 24 lei; 9. Kántorságért 7 hl. buza: 2450 lei; 10. 7½ kat. hold föld: 2000 lei; 11. 4 darab legeltetési jog: 400 lei; 12. Kisajátítási pénz kamatja 30 lei; 13. szőlőföld jövedelme 100 lei; 14. az argár bizottság által adott 2 kat. hold föld jövedelme, melynek bérletét tanító fizeti: 1000 lei, összesen: 19,644 lei.

Kötelességei: 1. Tanterv szerinti tanítás. 2. Kántori teendők végzése. 3. Gyermekek vagy ifjusági énekkar szervezése és vezetése. 4. Vasárnapi iskolai növendékek tanítása. 5. Lelkész helyettesítése betegség vagy elfoglaltság esetén.

Pályázati határidő 1924 augusztus 10. — Kérvények, okmányok a ref. lelkész hivatalához küldendők!

Feketegyarmat (Jermata neagra) Arad-m. u. p. Nagyzerend (Zerindul-mare) 1924 július 1.

Szűcs József,
ref. lelkész.

Pályázat.

A nagybányai református egyház a halálozás folytán megüresedett férfi-tanítói állásra pályázatot hirdet.

Javadalom: Alapfizetés évi 1200 Lei; lakbér évi 2400 Lei; az államsegély utalásáig havi 2400 Lei államsegély-előleg.

Kötelesség: A reá bizott osztályok vezetése a mindenkor rendelkezések szerint. Akadályoztatás esetén kántortanító helyettesítése, vallásos estélyeken és belmissziói munkákban segédkezés.

Pályázhatnak román honosságú, nostrifikáló vizsgát tett okl. férfi-tanítók, kik kötelezik magukat, hogy az augusztusban teendő tanítói vizsgán részt vesznek. Pályázni szándékozók a képesítést, a családi és szolgálati viszonyt feltüntető okmányokkal felszerelt kérvényt 1924. augusztus 10-ig nyújtják be a nagybányai református lelkész hivatalához. Személyes megjelenés kívánatos. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Presbiterium.

146—1924.

Pályázat segédlelkézi állásra.

A szatmárhegyi református egyház segédlelkésként keres intézményes kápláni állására.

Javadalom: Egy butorozatlan szoba; 4 m³ tűzifa beszállítva és az egyház pénztárából évi 4000 (azaz négyezer Lei). Az államtól az intézményes káplánt megillető fizetésekiegészítés és drágasági segély (jelenleg évi 10—12.000 Lei). Városi segély 250 Lei. Az állami iskoláktól vallástanítási díj 2—3000 Lei.

Kötelesség: mindennemű lelkézi szolgálatban segédkezés; vallástanítás heti 10—12 órán. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Pályázati határidő e pályázat megjelenésétől számított három hét.

A pályázati folyamodvány okmányaival együtt alulírott lelkészhez küldendő. — Posta, vasút helyben. Szatmárhegy—Vile-Satmáruui, 1924 július 7-én.

Makay Elek,
ref. lelkész.

Certificat de absolvirea cursului primar

Absolváló tanfolyami bizonyítvány. Ára 1 lei.

Béres Károly könyvkereskedésében Oradea-Mare [Nagyvárad] Fő-ut 14. kapható.

Harangokat,

vas harangszerelőanyagokat ajánl
és vas harangállványokat

Hőnig Frigyes harang-
öntődéje

ARAD, Strada Bariliu No. 10-21. Alapított 1840.

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein L. Fiai orgoná- és harmonium
gyárában, Timisoara.

Külön hangu harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan rakliron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközökkel. Költségtérítéssel és harmonium-örjegyekkel díjtalanul szolgálunk. 9—26

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődéje Ghloroc-on
(Györök, Arad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készíti a legfinomabb anyagból bármely hangu és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányait kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 6

LELKÉSZEGYESÜLET

Uj helyzetben, régi célokkal.

E lap és a napilapok hiradásai nyomán nem ismeretlen lelkészársaink előtt az a helyzet, amelybe Lelkészegyesületünk került. Az erdélyi egyházkerület igazgatótanácsa egyesületünket feloszlatta. Ezt a határozatot mi úgy értelmezzük, hogy az egyesületünknek az erdélyi egyházkerület területén való működését tiltja meg. Emiatt az egyesületből ki kellett lépni mindazoknak, akik az erdélyi egyházkerület fegyelmi fennhatósága alá tartoznak. Tudjuk, hogy az igazgatótanács határozatával nem mindenki ért egyet és a határozat ellen az igazgatótanács tagjai közül nagyon tekintélyes egyének tiltakoztak. Ilyen körülmények között az lett volna a legkényelmesebb, ha ennek a feloszlatásnak minden következményét arra hárítottuk volna, aki azt elkövette. Az élet parancsoló kényszere és az élni akarás ösztöne erősebb volt bennünk akkor, amidőn a jobb jövő és a tisztább belátás reményében egyesületünk ügyének vitelét a királyhágómelléki kerületben tovább vállaltuk.

Egyesületünk céljai nem változtak. Nem adtuk fel azt a feladatot, hogy a megváltozott viszonyok között református lelkészi karunkon fordul meg egyházunk, népünk sorsa és jövője. A megbénított erősebb kar szerepét most a gyöngébbik veszi át. Nem kételkedünk benne, hogy erdélyi lelkésztestvéreink a rájuk nehezedő nyomás sulya alatt is fokozott buzgósággal és áldozatkészséggel jönnek segítségünkre. — Eljönnek kongresszusainkra, előfizetnek lapunkra, támogatják azt cikkeikkel, elhelyezik közös naptárunkat, résztvesznek mozgalmainkban. Bátorításul küldöm hozzájuk azt a mindnyájunk szívében élő reményt: A leányzó nem halt meg, csak aluszik.

Tarnóczy Lajos.

A Lelkészegyesület választmányi gyűlése.

Folyó évi március hó 11-én Kolozsvárt a választmány gyűlést tartott, melyen a választmány tagjai nagy számmal jelentek meg.

Jelen voltak: Kecskeméthy István, Kádár Géza, Tarnóczy Lajos, Nemes Elemér, Tőkés József, Nagy Elek, Farkas Károly, Gergely Ferenc, Rákosi Dezső, Szakács Ferenc, dr Bodnár Gábor, Derzsi Endre, Farkas Albert, Pataky Gyula, Daróczy Ferenc, Kovács Sándor, Bokor Márton.

dr Imre Lajos, Vásárhelyi János, dr Árkossy Jenő, Paulay Győző, Székely Miklós, Nagy Lajos.

Többen az elmaradásukat kimentették.

A gyűlés megnyitása előtt az egybegyűlteknél felhangzott az ének s szólt buzgón az ég Urához: „Jövel Szentlélek Ur Isten”. Az ének elhangzása után Kecskeméthy István egyesületi elnök mondott rövid imát s tartott Filip. I. 8–11. alapján biblíamagyarázatot a szeretetről, mely nem földi, hanem krisztusi, mely az erényeknek, magának az igazságnak is forrása.

Ezután következett a gyűlés formális megnyitása. Az elnöki megnyitón a csalódottság érzése rezgett át: kiváltotta azt a fejlődés lassúsága. Azonban kicsendült e mellett az elnök szavaiból a bizalom is, mely a szebb, az erőteljesebb jövő reményét keltette fel bennünk.

Ezután Nagy Lajos titkár adta elő jelentését. Első sorban a tordai kongresszus utáni eseményekről számolt be. A kongresszusi határozatok értelmében felterjesztést nyújtottak be az özvegyek és árvák járulékai rendezése tárgyában, a „Magyar Kisebbség” című folyóirat ügyében stb. Rámutatott arra, hogy az egyesület működését legbénítóbban befolyásolta a „Figyelő” szerkesztőjének, dr Árkossy Jenőnek a lemondása, kinek titkár javaslatára az egyesület megszervezése körül szerzett érdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a választmány.

Ezek után a seregslámlára vonatkozó adatok következtek. Az erdélyi egyházkerületből kilenc egyházmegyéből érkezett jelentés az egyházmegyei tagozatok megalakításáról, a királyhágómelléki kerületnek pedig három egyházmegyéből. — Az azonban bizonyos, mint más iratokból megállapítható, hogy jóval nagyobb számú tagozattal rendelkezik ma már az egyesület.

Kovács Sándor vajdahunyadi lelkész, számvevő az idei számadások átvizsgálásáról tett jelentést. A jelentést a választmány tudomásul vette, a jövő számadásainak alapjául elfogadta.

Daróczy Ferenc magyarvistai lelkész, pénztárnok az 1923-ik évi számadást mutatta be. E szerint:

bevétel	20,446—	Lei
kiadás	18,413—	„
maradvány	2,033—	„

Az egyesület vagyona jelenleg 18,207.51 „

Külön tárgyalta a választmány a naptár számadását. Az 1924. évi naptárra vonatkozó adatok ezek:

bevétel	80,330.55 Lei
kiadás	71,792.55 "
pénzmaradvány	11,538. — "
Mérleg:	
pénzmaradvány	11,538. — Lei
kintlevő naptár ár	8,436. — "
naptárkészlet egy naptár à 5 L.	3,050. — "
összesen	23,024. — "

A számadás alkalmával kitűnt, hogy az 1923. évi naptár 10,026 Lei tiszta hasznót hozott volna. Ebből az összegből azonban idáig csak 2491 Lei folyt be, a többi pénz pedig még mindig kint van egyeseknél. A választmány így szükségét látta annak, hogy a pénztárnokot megbizsa, hogy ezek behajtásáról esetleg ügyvédi megbízás útján is gondoskodjon.

Az anyagi ügyek letárgyalása után Kádár Géza a Lelkészegyesület feladatairól, Tarnóczi Lajos az egyházi és vallásos élet főbb kérdéseiről tartottak magas színvonalú előadást. Mindkét előadás teljes egészében való leközlését határozták el.

A hivatalos lap szerkesztését legközelebbi kongresszusig, mely Sepsiszentgyörgyön lesz ez év június havában, Kádár Gézára bízta.

Tóthfalusi József indítványára határozattá lett, hogy a kongresszussal kapcsolatban lelkeszi kurzust tartanak a jelentkezők számára.

A gyűlést buzgó ének és ima rekesztette be.

Dr Bodnár Gábor.

Felhívás a királyhágómelléki egyházmegyei Lelkészegyesületekhez és az Országos Lelkészegyesület választmányi tagjaihoz!

A Református Lelkészegyesületnek az erdélyi egyházkerületben történt feloszlása után reánk hárult az Egyesület fenntartása és az Egyesület által megkezdett munka további folytatása. Ezek közé sorolom az évenként szokásos kongresszus megtartását, a Lelkészegyesület lapjának megjelentetését, az 1925. évi naptár kiadását, traktátusok nyomtatását. Fontos és terhes feladat az Egyesületnek, mint szindikátusnak a megszervezése és a kormányhatósági jóváhagyás megszerzése is. Ennek elintézése elsősorban az Egyesület választmányára hárul. Felhívom azért az Egyesület választmányi tagjait, u. m. Nemes Elemér igazfaluai, Major Gyula paptamási-i, Takács Zsigmond gálospetri-i, Sárközy Lajos szatmárnémeti-i, Balajthy Jenő biharpüspöki-i, Takács László berei, Pap József gencsi, Debreczeni István nagyszalontai, Bottyán Pál belényesi lelkesztársaimat, Bodnár Gábor dr jegyzőt, hogy fenti kérdésekkel köri értekezleteken, egyházmegyei közgyűléseken foglalkozzanak.

Azokból az egyházmegyékből, ahol a Lelkesz-

egyesület tagozata kiépítve nem volt, válasszanak képviselőket, a közeljövőben összehívandó választmányi ülésre.

Tájékoztatásul közlöm, hogy az Egyesület lapját egyelőre az „Egyházi és Iskolai Szemle” mellékleteként kéthetenként jelentetjük meg. Uj előfizetők az 1924. július 1—december 31-ig terjedő félévre 50 Leiért kapják. Ezt a számot az Egyesület minden tagjának megküldjük.

A választmányi ülést Nagyváradon július végén tartjuk meg. A kongresszus pedig szeptember első napjain lesz. Helyét legközelebb közöljük. Erre a kongresszusra már most felhívom erdélyi testvéreim figyelmét.

Tarnóczi Lajos,
alelnök.

Apróbb közlemények.

Nézelem a Református Lelkészegyesület volt erdélyi tagjaihoz! Szeretettel és bizalommal kérjük az Egyesület erdélyi tagjait, hogy az egyházi élet minden fontosabb mozzanatáról értesítsenek bennünket. Lapunk szerény keretei között is legyen élő kapocs, amely testvéri érzéssel és hireivel kössön össze bennünket. Nincs olyan hatalom a világon, amely a lelki egységet megbonthatná és a szellemi összeköttetéseket szét szakíthatná, pláne lelkeszek között!

A „Lelkipásztor” megjelenésében az erdélyi feloszlás változást nem jelent; a közszükséget kielégítő folyóirat Kádár Géza zilahi esperes-lelkész szakavatott szerkesztésében és kiadásában továbbra is megjelenik, mint a lelkeszi munka bizonyágtevője és az igehirdetés hathatós segítése.

Rövidítés a befizetett tagsági díjakról: Az 1923. évi kongresszus óta tagsági díjakat fizettek, illetve hivatalos lapunkra előfizettek 1921. évre: Nagy F. Erdőfüle 30, Kertész L. Száldobos 30, Kövér A. Középpajta 30, Farkas K. Magyarpéterfalva 30 lei. 1922. évre: Tompa Zs. Kisbacon 30, Kovács S. Barót előfiz. 30, Sándor A. Nagyajta 30, Sebestyén S. Olasztelek 30 lei. 1923. évre: Farkas A. Dés 60, Szakács F. Desakna 60, Nagy F. Erdőfüle 60, Kertész L. Száldobos 60, Kovács S. Barót előfiz. 30, Sebestyén S. Olasztelek 60, Pataky Gy. Buzásbocsárd 60, Bodor I. Szászváros 60, Paulay V. Körösfő 30, Papucs D. Mfenés 60, Bibó B. Miskapus 60, Kovács A. Bonyha 60 lei, Dali Gy. Csávás 30 lei, Fehér P. Erzsébetváros 30 lei, Jáni L. Gvára 30 lei, Gecse J. Harangláb 60, Lakatos Á. Héderfája 60, Szőnyi G. Küllővár 60, Farkas K. M. Péterfalva 60, Kiss M. Mésapó 60, Szabó S. Muga 60, Bartha J. Mikefalva 60, dr Ilyés G. Királyfalva 60, Maksay E. Radnót 60, Rákosi D. 60 lei. Folyt. köv.